

Wyrok z dnia 19 stycznia 2000 r.
II CKN 688/98

Utrata mocy obowiązującej przepisu art. 228 § 3 Prawa spółdzielczego, obowiązującego w dacie orzekania przez sąd II instancji, nie może być uwzględniona w postępowaniu kasacyjnym, jeżeli w kasacji nie podniesiono zarzutu, iż zastosowanie sankcji wynikających z powołanego przepisu, w konkretnych okolicznościach sprawy, pozostawałoby w sprzeczności z art. 5 KC.

Przewodniczący: sędzia SN M. Wysocka.
Sędziowie SN: G. Bieniek, S. Dąbrowski.

Uzasadnienie

Powódka A. W. domagała się uchylenia uchwały Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej w B. z dnia 3.10.1997 r. o odmowie przyjęcia jej w poczet członków, nakazania przyjęcia jej na członka tej Spółdzielni oraz wydanie poświadczenia o przysługującym jej własnościowemu, spółdzielczym prawie do lokalu, położonego w B. przy ul. Ś. Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z 10.2.1998 r. powództwo oddalił, ustalając co następuje: ojciec powódki S. K. był członkiem Spółdzielni Mieszkaniowej w B. i przysługiwało mu spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, położonego w B., przy ul. Ś. S. K. zmarł 5.12.1995 r., a spadek po nim na podstawie testamentu nabyła - zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z dnia 13.06.1997 r. - w całości powódka. W dniu 14.5.1997 r. powódka zwróciła się do pozwanej Spółdzielni o przyjęcie w poczet członków, przedkładając odpis wniosku o stwierdzenie nabycia spadku. Zarząd pozwanej Spółdzielni zaskarżoną uchwałą odmówił żądaniu powódki. Sąd ustalił nadto, że powódka zamieszkując na stałe w G., przebywała w szpitalu od 28.5.1996 - 11.7.1996 oraz od 21.11.96 do 14.12.1996 r.

Oddalenie powództwa nastąpiło z tego względu, że powódka - zgodnie z art. 228 § 1 i 3 prawa spółdzielczego - nie dopełniła wymaganych w tych przepisach czynności w terminie 1 roku od dnia otwarcia spadku. Termin ten jest terminem prekluzyjnym. Ocenę tę podzielił Sąd Wojewódzki w T., który oddalił apelację powódki wyrokiem z dnia 9.4.1998 r.

Wyrok ten powódka zaskarżyła kasacją, wskazując jako podstawę kasacyjną naruszenie art. 233 § 1 KPC przez nierozważenie w sposób wszechstronny zeznań powódki i dokumentacji lekarskiej, z których wynika, że powódka nie miała możliwości przedłożenia w pozwanej Spółdzielni postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku, w ciągu 1 roku od śmierci swego ojca. Wskazując na powyższe wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego w B. i przekazanie sprawy temu Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 382 KPC sąd II instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. W konkretnej sprawie Sąd II instancji nie przeprowadził uzupełniającego postępowania dowodowego, a ustalenia faktyczne dokonane przez sąd I instancji przyjął za własne. Nie stosował zatem bezpośrednio art. 233 § 1 KPC, a jedynie podzielił ocenę ustaleń faktycznych dokonanych przez sąd I instancji. W szczególności Sąd Wojewódzki uznał, że dwukrotny pobyt powódki w szpitalu na przełomie maj/lipiec 1996 oraz listopad/grudzień 1996 r., nie oznacza, aby w pozostałym okresie, licząc 1 rok od daty śmierci ojca tj. 5.12.1995 r., pozbawiona była ona możliwości dokonania czynności, o których stanowił art. 228 § 1 prawa spółdzielczego. Powódka w kasacji zarzuca, że sąd II instancji formułując ten wniosek, nie rozważył wszechstronnie ani jej zeznań, ani dokumentacji lekarskiej złożonych do akt, w aspekcie realnych możliwości dokonania czynności z art. 228 § 1 prawa spółdzielczego. Nie sposób uznać, aby zarzut ten był uzasadniony. Jest przecież poza sporem, że w okresie roku licząc od chwili śmierci ojca, tj. 5.12.1995 r. powódka była leczona szpitalnie w dniach 28.5.1996 - 11.7.1996 oraz 21.11.1996 - 14.12.1996 r. Poza tymi okresami mogła przecież wnieść sprawę o stwierdzenie nabycia spadku do sądu albo zlecić to pełnomocnikowi. Przepis art. 228 § 1 prawa spółdzielczego przewiduje albo przedstawienie Spółdzielni postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku albo przedstawienie dowodu wszczęcia tego postępowania (praktycznie odpisu wniosku o stwierdzenie, złożonego w sądzie). Trudno przyjąć, aby w okresie roku powódka nie była w stanie złożyć w sądzie wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, mimo jej choroby i leczenia szpitalnego. Należy przy tym zauważyć, że nawet samo uznanie, iż przekroczenie 1-rocznego terminu z art. 228 § 1 prawa spółdzielczego, nastąpiło z przyczyn usprawiedliwionych, nie jest wystarczające dla przyjęcia stanowiska, iż w konkretnej sprawie powódka skutecznie dokonała czynności z art. 228 § 1 prawa spółdzielczego. Należałoby bowiem zwrócić uwagę na konsekwencję przekroczenia terminu z art. 228 § 1 prawa spółdzielczego, unormowane w § 3 art. 228 tego prawa tj. wygaśnięcie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu. Rzecz bowiem w tym, że przepis § 3 art. 228 prawa spółdzielczego obowiązywał w chwili orzekania przez sąd II instancji (stracił on moc obowiązującą dopiero w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25.2.1999 r. K 23/98) a zatem rzeczą wnoszącej kasację było zarzucenie nie tylko naruszenia prawa materialnego (art. 228 § 3 wówczas obowiązującego), lecz także postawienie zarzutu, że zastosowanie konsekwencji przewidzianych w tym przepisie, w konkretnych

okolicznościach sprawy, pozostawałoby w sprzeczności z art. 5 KC, prowadząc do rażąco niesprawiedliwego pokrzywdzenia powódki. W kasacji nie tylko tego nie twierdzono, lecz co ważniejsze nie zawiera ona zarzutu naruszenia ani art. 228 § 3 prawa spółdzielczego, ani naruszenia art. 5 KC.

Z tych przeto przyczyn kasacja podlega oddaleniu (art. 393¹² KPC).